

न्य० *unbeschäftigt* PRAB. 100, 15. स० *beschäftigt* MBH. 94. — HARIY. 2732 als v. l. für व्यापार von NILAK. durch स्वास्थ्यप्रद्युति (!) erklärt. — 2) in der Astrol. Bez. des 10ten Hauses VARH. Bṛh. 2, 18. — Vgl. किं०, निर्व्यापार (m. Mangel an Beschäftigung) UTTAR. 109, 17 = 148, 18 ed. Cow.), मिथ्या०, मुक्त०.

व्यापारक (von व्यापार) am Ende eines adj. comp. die Function habend: नियतविषयाभिमानव्यापारको ऽर्ककारः स्वीकार्यः KUSUM. 14, 4. 8. व्यापारण (vom caus. von 3. पर् mit व्या) n. das Veranlassen zu einer Thätigkeit: शब्देन als Erklärung von प्रेष P. 3, 2, 101, Schol.

व्यापारवत्ता (von व्यापारवत्) f. das Haben einer Function: घल्लिक्रिक्विभावन० SĪH. D. 25, 10. fg

व्यापारवत् (von व्यापार) adj. wirksam TARKAS. 21.

व्यापारिन् (wie oben) adj. sich beschäftigend mit: लातलोकदि० BRAHMAVIV. P. im CKDR.

व्यापित (von व्यापिन्) n. weite Verbreitung, das Weitreichende, Allgemeinheit: तन्नाणाम् ँत्. Ca. 12, 10, 2. शब्दस्य MBH. 12, 9137. MĀK. P. 99, 39. das-sich-Verbreiten-über: समस्तव्यस्त० VEDĀNTAS. (Allah.) No. 30.

व्यापिन् (von व्याप् mit वि) adj. sich ausbreitend, sich weithin verbreitend, allgemein verbreitet, überall hindringend NĪR. 5, 13. घर्म यस्माल-वद्यापिं Suçr. 2, 335, 6. घातम् MBH. 12, 8770. 13, 4120. मन्त्राङ्गान R. GORR. 1, 13, 19. KAP. 1, 12. Bṛh. P. 3, 7, 42. 11, 21, 20. SIDDH. K. 248, b, 10. घ० KAP. 1, 125. SĪH. Bṛh. 10. बहु० SĪH. D. 35, 6. संस्यपि बटा-मण्डलम् bis zur Schulter reichend ÇĀR. 170. देह० über den Körper verbreitet NILAK. 122. Bṛh. 42. सर्वशरीर० Suçr. 1, 328, 1. वतःस्थलव्या-पिरुचि (so ed. Calc.) RAÇH. 6, 49. पत्मातर० (बाष्पतर) Spr. (II) 85. व्योम० RĪGĀ-TAR. 4, 203. विपद्यापिन् Bṛh. P. 3, 10, 7. दिग्व्यापिन् KĪR. 5, 18. मुक्तिपथ० MĀK. P. 38, 10. जगद्यापिन् PRAB. 1, 12. Bṛh. P. 3, 12, 4. MĀK. P. 106, 50. अखिलजगद्यापिन् 78, 4. सर्व० ÇVETĀG. Up. 1, 16, 3, 11. MBH. 2, 530. 12, 4410. 13, 6450. 14, 987. चतुर्दशवर्ष० vierzehn Jahre umfas- send, — während SĪH. D. 137, 9. — Vgl. काल० (auch AK. 3, 2, 38), विश्व०.

व्यापोत (2. वि - 2. घा + 2. पीत) adj. ganz gelb VARH. Bṛh. 8, 72, 4. Bṛh. 2, 5.

व्यापृत s. u. 3. पर् mit व्या. Hinzufügen in. Beamter JĪK. 1, 827.

व्यापृति (von 3. पर् mit व्या) f. Beschäftigung TARK. 3, 3, 54.

व्याप्त s. u. घाप् mit वि. = कीर्ण u. s. w. HALJ. 4, 17. = व्याप्त und समाक्रात MED. 1. 57. überallhin verbreitet NĀS. TĪP. Up. in Ind. St. 3, 137. ० तम् superl. 146.

व्याप्ति (von व्याप् mit वि) f. 1) das Erreichen, Erlangen, Zustande- bringen: ० कर्मन् NAIÇH. 2, 18. स व्याप्तिमभि लोकं व्रियेतम् AV. 9, 5, 12. 11, 7, 22. नो ह्यवर्चसा व्याप्त्या चनार्थो ऽस्ति ÇĀT. Bā. 3, 2, 5, 12. = लाभ TARK. 3, 3, 183. = लम्पन H. an. 2, 194. = रूप MBH. 1. 57. — 2) das Durchdringen, Erfüllen; das überallhin-Sicherstrecken, das überall- und-stets-Sein, Durchgängigkeit, Allgemeinheit: = व्यापन H. an. MED. = संबन्ध TARK. गमणव्याप्तिकारक MĀK. P. 97, 1. मेरुदिद्रव्याणां विश्या-दिक्रियाभिः साकल्येन संबन्धो व्याप्तिः P. 3, 4, 56. Schol. व्याप्तिं च भूते-ष्वखिलेषु चात्मनः Bṛh. P. 7, 8, 18. व्याप्तिदेव्यै (व्याप्त्यै देव्यै Dny. 5, 35) MĀK. P. 84, 33. Yop. 3, 4. 21. 6, 30. eine übernatürliche Kraft Verz. d. Oxf. H. 191, a, 19. 105, a, N. 4. PĀKĀR. 1, 1, 49. 2, 8, 2. न व्याप्तिरेषा es

VI. Theil.

ist dies keine Regel ohne Ausnahme Spr. (II) 3458. व्याप्त्योभयविधो-पाधिविधुरः संबन्धः SARVADARÇANAS. 4, 8, 2. 13. 5, 13. Verz. d. Oxf. H. 241. fg. No. 590. fgg. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 112. Schol. zu GĀM. 1, 1, 6. zu KAP. 1, 101. Bṛh. 65. 67. fg. 136. KUSUM. 29, 3. 8. TARKAS. 29. 38. घ० SĪH. D. 3, 4. Schol. zu KAP. 1, 91. परिगणनं कर्तव्यमव्याप्त्यतिव्या-प्तिवारणाय so v. a. nm das nicht Alles oder zu Vieles zu verhüten P. 6, 3, 38. Schol. Am Ende eines adj. comp. व्याप्तिक TARKAS. 38.

व्याप्तिमत्त (von व्याप्तिमत्) n. die Eigenschaft des Sicherstreckens auf Andere NĪR. 1, 2.

व्याप्तिमत् (von व्याप्ति) adj. sich erstreckend: तावद्याप्तिमत्त व्यापः ÇĀR. zu Bṛh. ĀR. Up. 8. 295. alldurchdringend, durchgängig, allge- mein M. 12, 26. TARKAS. 37.

व्याप्य (von व्याप् mit वि) 1) adj. das worin Etwas stets enthalten ist, — enthält P. 2, 1, 57. Schol. Bṛh. P. 7, 6, 22. Schol. zu KAP. 1, 152. TARKAS. 52. वक्रिव्याप्यधूमवत् 29. 41. n. = साधन, लिङ्ग TARK. 3, 2, 1. 11. Davon nom. abstr. त्व० n. TARKAS. 43. Z. d. d. m. G. 8, 26. N. 1. 7, 291, N. 1. 4. Bṛh. 9. 74. 76. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 111. — 2) n. Costus speciosus oder arabicus (vgl. व्याध) AK. 2, 4, 4, 14. st. सव्याम ist VARH. Bṛh. 8, 77, 7 vielleicht सव्याप्य (oder सव्याध) zu lesen.

व्याभाषक nom. ag. von 1. भाष् mit व्या P. 3, 2, 146. Schol.

1. व्याप् (zerfällt in वि० घाप्; vgl. समाम) m. 1) das Maass der ausge- spannten Arme: Klastar AK. 2, 6, 3, 38. 3, 4, 22, 98. TARK. 1, 1, 127 (dis- regard, disrespect mit einem Fragezeichen bei WILSON; vgl. व्यामन). H. 600. HALJ. 5, 19. AV. 6, 137, 2. ÇĀT. Bā. 10, 2, 8, 1. 2. ० मात्रं 1, 2, 5, 14. 7, 1, 2, 27. TS. 5, 1, 2, 4. 2, 5, 1. ँत्. ÇV. GāM. 4, 1, 10. दि०, त्रि० KĀT. Ca. 8, 2, 15. 27. घर्ष० 7, 2, 8. 16, 7, 29. MBH. 3, 424. 10307. 4, 8 (4. 5, 2524. 7, 2388. R. 6, 2, 30. Suçr. 1, 338, 2. 2, 182, 1. DAÇAK. 88, 19. = 4 Aratni Schol. zu ÇĀT. Bā. 7, 1, 2, 7. = 5 Aratni Schol. zu ँत्. ÇV. GāM. 4, 1, 9. — 2) Quers: पाशान्मुञ्च येः समामे बध्यते येर्व्यामे AV. 18, 4, 70. — 3) Bauch ÇĀDĀNTAK. bei WILSON.

2. व्याम VARH. Bṛh. 8, 77, 7 vielleicht fehlerhaft für व्याध oder व्याप्य Costus speciosus oder arabicus.

व्यामन n. = 1. व्याम 1) TARK. 1, 1, 127. disregard, disrespect WILSON nach ders. Aut.; mit खवत्ता beginnt aber ein neuer Artikel in TARK.

व्यामिश्र (2. वि - 2. घा + मिश्र) adj. (f. घा) 1) vermischt, vermengt; gemengt so v. a. mannichfaltig, vielartig, ungleichartig: व्यामिश्रेणैव वाक्चेन बुद्धिं मोक्षयसीव मे Bṛh. 3, 4. MBH. 3, 13872. 12, 12446. 14, 1350. R. GORR. 2, 109, 51. Suçr. 1, 131, 4. P. 3, 3, 15. Schol. vermisch —, ver- mengt mit, begleitet von, versehen mit; die Ergänzung a) im instr. MBH. 3, 13018. HARIY. 14564. Suçr. 1, 81, 19. 103, 9. — b) im comp. voran- gehend Suçr. 1, 16, 11. Spr. 2162. वरात्कर्णी (श्वर) MBH. 4, 1332. — 2) zerstreut, unaufmerksam MBH. 14, 538. 590.

व्यामेक्ष (von 1. मुक्ष mit व्या) m. Verlust der Bestimmung, Mangel an klarem Bewusstsein, das Irresein, Verblendung —, Verwirrung des Geistes MBH. 7, 9334. 8, 215. HARIY. 5909. Spr. 2847. MATHĪA. 52, 154. 235. 56, 499. GĪR. 10, 16. PRAB. 76, 9. 93, 3. 94, 5. SĪH. D. 135, 27. Verz. d. Oxf. H. 241, b, No. 591. जनकधनग्रह्यापिण्डानव्यामेक्षनिरासार्थम् das im-Ungewissen-Sein KULL. zu M. 9, 132. KĀTĪA. 3, 104.